

Lietuvos žaliųjų partijos komunalinių atliekų tvarkymo programa

Lietuvos žaliųjų partija

**Dabar 80 % komunalinių atliekų keliauja į
sąvartynus.
Savivaldybių organizuojamas tvarkymas –
NEEFEKTYVUS!**

Lietuvos žaliųjų partija

Rinkliava už m² ar gyventojų skaičių yra pats nelogiškiausias sprendimas, bet pelningiausias savivaldybėms ir atliekų surinkėjams

- Toks komunalinių atliekų tvarkymo finansavimo modelis yra neefektyvus, neskatina rūšiavimo;
- Atliekų surinkėjai visą sąvartyno mokestį perkelia gyventojams, o jų pajamos yra proporcingos atliekoms, nuvežtoms į sąvartyną.
- Savivaldybė gali deklaruoti norą sumažinti gyventojams kainą, bet jie to realiai nedarys, nes pajamų visada trūksta;
- Prisidengiama gražiu šūkiu – gyventojai nemeta į miškus šiukšlių, nesistengia jų paslėpti;

Mokestis už m³ (mokestis už konteinerį)

- Kita dabartinė mokesčio už atliekų išvežimą forma - mokestis už m³.
- Gyventojams, jeigu jie pageidauja, gali būti sudaromos rūšiavimo galimybės.
- Tuomet surinkėjas gauna atskirtas antrines žaliavas ir į sąvartyną veža jau tik nerūšiuojamas atliekas.
- Nerūšiuojamų atliekų lieka apie 50 proc. viso kiekio, jos būna užterštos maistinėmis atliekomis.
- Paprastai savivaldybė nustato maksimalią mokesčio kainą ir gyventojas ją gali sumažinti tik derybų būdu – **mažindamas savo konteinerio tūrį ar išvežimų dažnį.**

Žalioji komunalinių atliekų tvarkymo ir finansavimo sistema

- **Žalieji** siūlo konkretų ir aiškų modelį. Jis bus patogus ir nebrangus gyventojams (jei rūšiuoji), apsimokantis surinkėjams, nebrangus savivaldai, pelningas perdirbėjams. Labai universalus ir gali būti vieningas visoje Lietuvoje.
- Vertingos žaliavos bus perdirbtos ir išgauta maksimali pridėtinė vertė, aukštas kaloringumas deginimo gamykloms, mažas patekimas į sąvartynus.
- Jis sujungia atliekų turėtoją su surinkėju. Surinkėją su atliekų naudotoju. Savivalda organizuoja šį procesą ir jo finansavimą, aiškiai kontroliuoja ir nustato prioritetus per kainų politiką. Tai tampa sąmoningu procesu. Mokama už konkretų kiekį ir tai skatina rūšiuoti, nes mokama tik už atliekas, bet ne už antrines žaliavas. Teršėjai ir nedalyvaujantys sistemoje yra baudžiami atgrasančiomis baudomis.

Žaliųjų ženklų (bänderolių), kuriais žymimi maišai, komunalinių atliekų tvarkymo sistema

- *Bänderolės* – valstybės patvirtintas apsaugos ženklas.

Savivalda

- Nustato banderolės - **žaliojo ženklo** (juodojo maišo) kainą;
- Rengia konkursą surinkėjams teritoriniu principu;
- Rengia rūšiavimo, perdirbėjų, sąvartynų, deginimo įmonių paslaugų konkursus;
- Pavedą inspektuoti teršėjus ir nustato baudų dydžius.

Gyventojai

- Perka ženklintus maišus visose mažmeninės prekybos vietose. Jie (maišai) yra juodos spalvos ir skirti nerūšiuojamų atliekų šalinimui. Gali būti keli dydžiai ir todėl jų kaina yra skirtinga: pvz.: **5,4,3** Lt., priklausomai nuo maišo dydžio.
- Galioja tas pats principas kaip ir perkant išankstinio mokėjimo mobilaus telefonų operatoriaus kortelę (Labas, Pirk ir pan.)
- **Gyventojai iš anksto sumoka už atliekų surinkimą – jie moka tik už nerūšiuotas atliekas ir daugiau nieko.**
- Kartu su mokamu juodu maišu gyventojai gauna nemokamai permatomus ir spalvotus penkis maišus – atskirai rinkti virtuvės atliekas ir būsimas antrines žaliavas.
- Į juos gyventojai namuose krauna visas atliekas, kurias galima perdirbti ir paversti antrinėmis žaliavomis - kartoną, popierių, plastiką, stiklą, metalo pakuotes ir pan.
- Nerūšiuotas atliekas, kurios užterštos maisto atliekomis ir pan. gyventojai krauna į ženklintą ir juodą maišą už kurį jau sumokėta.

- Atskirai surenka **tik** virtuvės atliekas į nemokamą ir spalvotą maišą. Tai bus sumaišytos žaliosios virtuvės atliekos (daržovių ir vaisių likučiai, lupenos ir pan.) su maisto atliekomis po virimo, kepimo, konservavimo ir pan. susimaišo. Jas būtina surinkti atskirai, o jas atliekų vežėjai turi nuvežti į MBA (mechaninio biologinio apdorojimo gamyklas) tolimesniam perdirbimui, todėl tai nėra atlieka, o žaliava - produktas, kurios atskiras surinkimas gyventojams neturėtų kainuoti.
- Kviečia stambiagabaritėms atliekoms spec. transportą arba patys jas veža į stambiagabaričių atliekų aikšteles.
- Neša **tik žaliąsias** atliekas (šakos, žolės, gėlės ir pan.) atskirai į kompostavimo aikšteles prie individualių namų.
- Neša į spec. konteinerius kitas atliekas - baterijas, elektros įrangą, auto atliekas ir t.t.
- Parduoda antrines žaliavas supirkimo punktuose arba jas nemokamai surenka atliekų tvarkytojai.

Atliekų surinkėjai

- Surenka visus maišus ir pristato į MBA (mechaninio biologinio apdorojimo gamyklas)
- Gauna atlygį už pristatytą maišų kiekį iš užsakovo - MBA (mechaninio biologinio apdorojimo gamyklas)
- Gauna atlygį iš gamintojų importuotojų už apmokestinamųjų pakuočių ir gaminių surinkimą.

Bendrijos

- Įrengia užrakinamas patalpas savo atliekoms saugoti prie bendrijos.
- Sudaro sutartis su savivaldybės atrinktu vežėju – atliekų surinkėju.

Gamintojai importuotojai ir jų organizacijos

- **Gauna naudą, nes moka mažiau už savo privalomas užduotis.**
- **Nenaudoja lėšų, organzuodami didelių papildančių sistemų.**

Mechaninio biologinio apdirbimo gamyklos

- Suskaičiuoja atvežtus maišus ir vykdo apskaitą, išrūšiuoja ženklintus nuo permatomų.
- Rūšiuoja ženklintų ir permatomų su antrinėmis žaliavomis maišų turinį.
- Parduoda arba perduoda specializuotiems perdirbėjams išrūšiuotas antrines žaliavas, neperdirbama frakcija gali būti perduodama ar parduodama energijos gamybai - deginimui.
- Pavoingos atliekos perduodamos utilizavimui.

Perdirbėjai

- Perka antrines žaliavas iš MBA arba gyventojų
- Parduoda pagamintą produktą.
- Gauna apmokėjimą iš gamintojų – importuotojų organizacijų, kai perdirbimas yra nuostolingas.

Žalioji komunalinių atliekų tvarkymo sistema

Nerūšiuojamos atliekos – žymėtas ir juodas maišas (jį perka gyventojas)

Pakuotė, tik maisto atliekos be pakuotės – permatomas ir spalvotas maišas (gyventojas juos gauna nemokamai)

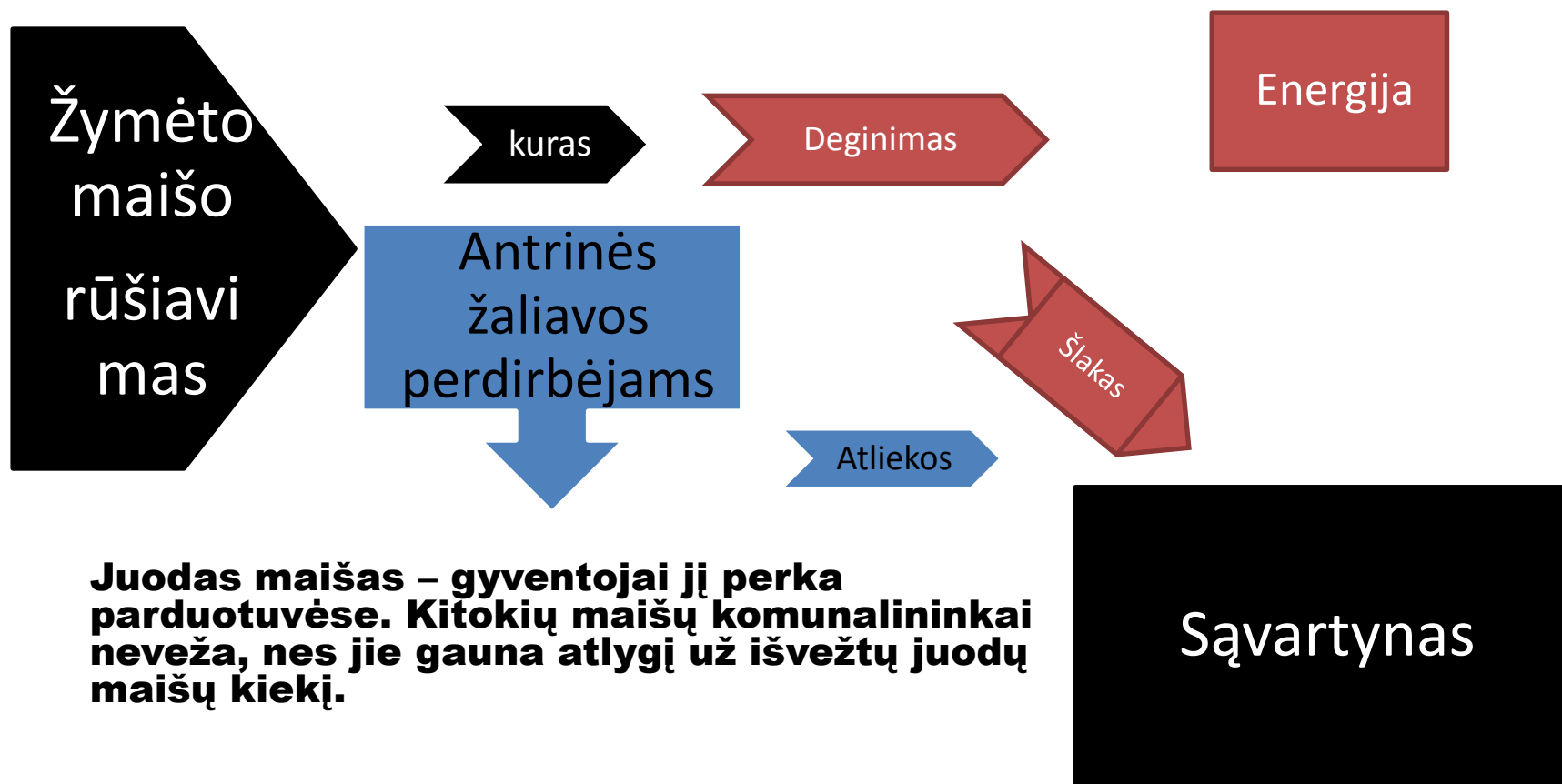
Žaliosios atliekos – kompostavimo vietos

Stambiagabaritės (baldai, elektros, remonto...) – spec. transportas ir aikštelės

Pavoingos atliekos (baterijos, tepalai, dažų pakuotės, aerozoliai ir pan. – specializuoti konteineriai

Nerūšiuotos atliekos – juodas maišas

Pakuotė (permatomas maišas dalinamas prie žymėto nemokamai)

Antrinė
atlieka

Rūšiavimas gamykloje

Stiklas

PET

Popierius

Plastikas

Metalo atliekos

Maisto atliekos

Rūšiavimas spec.
gamykloje

Perdirbimas

Rūšiavimas spec.
gamykloje

Rūšiavimas spec.
gamykloje

Sąvartynas

Lietuvos žaliųjų partija

Specializuoti konteineriai atskiram atliekų surinkimui

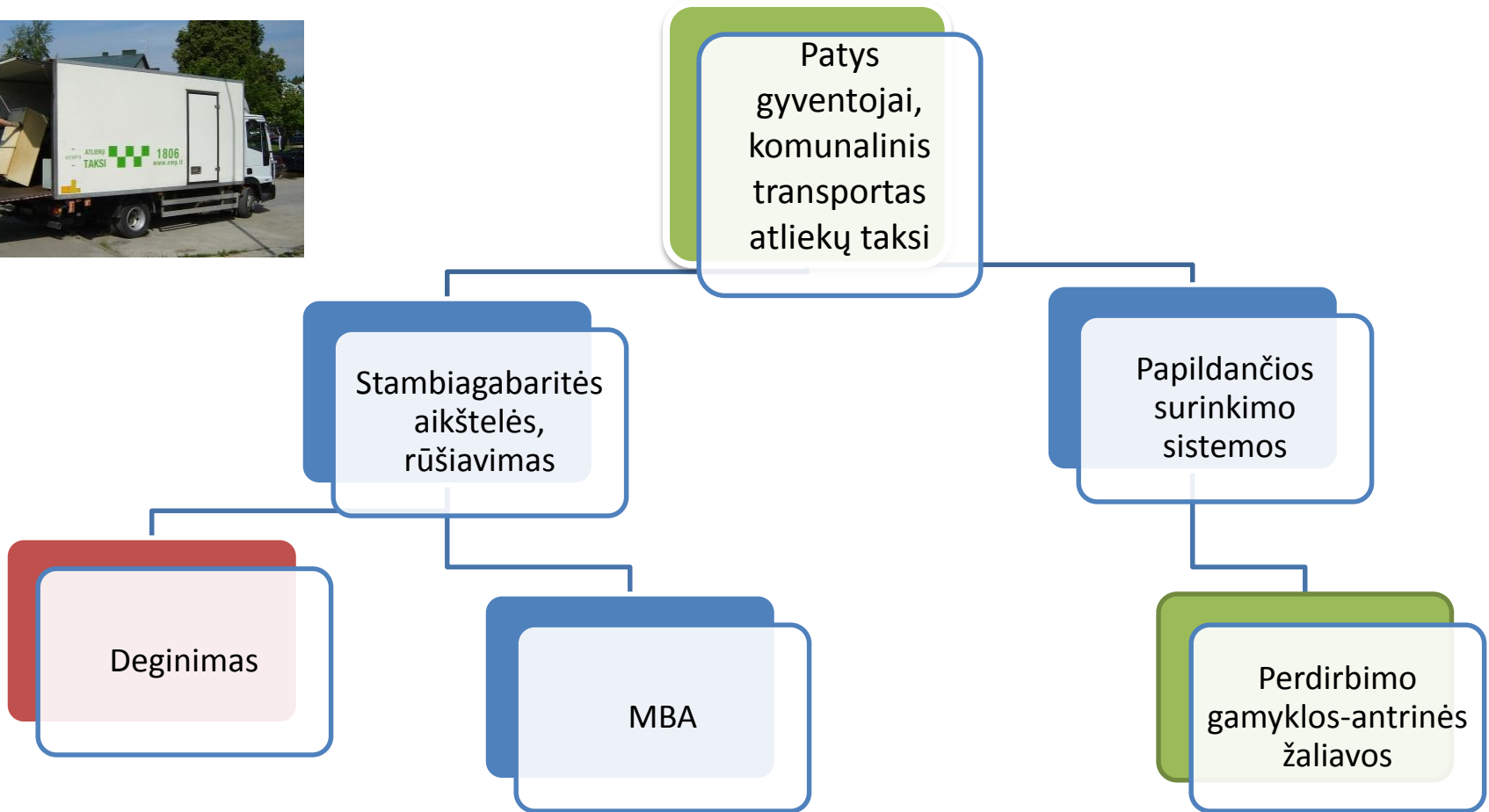

Žaliosios atliekos - komposto dėžės arba įrenginiai

Lietuvos žaliųjų partija

Stambiagabaritės ir pavojingos

Šiam procesui reikalingas visuotinis gamintojų importuotojų atliekų finansavimas